

21. oktober 2019

Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering i 2020

En kommune kan ved hvert budget vælge mellem et statsgaranteret indtægtsgrundlag eller et eget skøn for indtægtsgrundlaget, hvilket kaldes selvbudgettering. Beslutningen træffes som en del af vedtagelsen af budgettet, og er bindende for budgetåret.

Ved statsgaranti er kommunen sikret indtægter fra indkomstskat, tilskud og udligning beregnet ud fra et udskrivningsgrundlag og et folketal. De to beløb er beregnet af Social- og Indenrigsministeriet, og er meldt ud kort tid efter indgåelse af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen.

Ved selvbudgettering skønner kommunen selv sit beskatningsgrundlag for personindkomster og sit folketal, mens tilskuds- og udligningsbeløb beregnes som konsekvens heraf. Dog genberegnes både skatteindtægter, tilskud og udligning ud fra den faktiske udvikling i beskatningsgrundlag og udgifter for både kommunen selv og for landet som helhed. Forskellen mellem beløbet modtaget i året og de genberegne beløb, afregnes med kommunen som efterregulering tre år efter.

Selvbudgetterende kommuner realiserer en gevinst hvis de faktiske nettoindtægter overstiger det statsgaranterede indtægtsniveau. Men omvendt bærer de også risikoen for, at de faktiske nettoindtægter bliver lavere end de statsgaranterede. Det kan fx være som følge af en anderledes udvikling i konjunkturerne end forventet, eller ændrede forudsætninger i de øvrige komponenter, som indgår i Finansministeriets skøn for væksten i udskrivningsgrundlaget.

Statsgarantien for den enkelte kommune beregnes ud fra den såkaldte garantiprocent, som udtrykker væksten fra det senest opgjorte indkomstår (korrigeret for efterfølgende lovændringer) og til budgetåret. Garantiprocenten for 2020 udtrykker således den samlede vækst fra 2017 til 2020 og er af Social- og Indenrigsministeriet fastsat til 10,7 %. Ved sammenligning af selvbudgettering og statsgaranti har det derfor betydning hvilken vækst, der realiseres i 2018, 2019 og 2020.

Den aktuelle situation – statsgaranti eller selvbudgettering i 2020?

KL's tilskudsmodel fremskriver data for skattegrundlag og befolkningsudvikling lokalt og nationalt, samt skøn over udviklingen i skattegrundlagets komponenter på landsplan. Prognosens skøn over den enkelte kommunes udskrivningsgrundlag hviler på forudsætninger om vækst, beskæftigelse, lønudvikling mm. i den enkelte kommune, og i hele landet. Prognosen tager afsæt i regeringens Økonomisk Redegørelse pr. august 2019.

Generelt gælder, at det vil være en fordel at vælge statsgarantien, hvis den indeholder:

- A. et højere folketal end kommunens egne forventninger og
- B. en højere vækst i udskrivningsgrundlaget end kommunens egne beregninger

ad A) Højere folketal ved statsgaranti end kommunens egne forventninger

Det er indbyggertallet pr. 1. januar fra Danmarks Statistiks prognose, som lægges til grund for statsgarantien. Danmarks Statistik baserer sin prognose på de fire foregående år. Da Ishøj Kommunes vækst i indbyggertal aftog i 2018 og faldt en smule i første halvår af 2019 efter en årrække med en stor vækst, skønner Danmarks Statistiks befolkningsprognose for 2020 fortsat for højt i forhold til den aktuelle virkelighed, nemlig med 23.165 indbyggere.

Ishøj Kommunes aktuelle folketal udgør 22.994 pr. 1. august 2019, og det vil kræve en vækst på 171 borgere i resten af 2019 for at kunne nå tallet i Danmarks Statistiks befolkningsprognose. Ishøj Kommunes befolkningsprognose regner med 23.075 indbyggere pr. 1. januar 2020, hvilket kræver en vækst på 81 borgere. Dette er også højt, men mere realistisk set i lyset af, at befolkningstallet er vokset fra 22.946 pr. 1. januar 2019.

Hvis Ishøj Kommune valgte selvbudgettering med baggrund i Kommunens egen befolkningsprognose med 23.075 indbyggere pr. 1. januar 2020, vil det være et ugunstigt valg med et tab på 2,2 mio. kr., jf. nedenstående tabel.

Tabel 1. Nettoprovenu ved hhv. garanti og selvbudgettering 2020

(1.000 kr.)	Ved statsgaranti (1)	Ved selvbudgettering (2)	Forskel (2) - (1)
Indkomstskatteprovenu	876.577	868.456	-8.121
Foreløbig tilskud og udligning 1)	869.455	870.580	1.126
Nettoprovenu	1.746.032	1.739.036	-6.995
Samlet efterregulering 2020 i 2023	0	4.769	4.769
I alt inkl. efterreguleringer	1.746.032	1.743.805	-2.227

Kilde: KL's tilskudsmodel Tabel 8E: Beregning af nettoprovenu ved hhv. garanti og selvbudgettering 2020

Administrationen har også regnet på de økonomiske konsekvenser, hvis befolkningstallet pr. 1. januar 2020 viser sig kun at udgøre hhv. 23.000 eller 23.050. Det vil medføre et samlet tab ved valg af selvbudgettering på hhv. 5,1 mio. kr. og 3,2 mio. kr.

Ad B) Højere vækst i udskrivningsgrundlaget med statsgarantien end kommunens egne beregninger

Tabel 1. viser, at indkomstskatteprovenuet vil blive ca. 8,1 mio. kr. lavere ved valg af selvbudgettering end statsgarantien. De foreløbige tilskuds- og udligningsbeløb vil blive 1,1 mio. kr. højere end ved statsgarantien, således at det samlede nettoprovenu vil blive 7,0 mio. kr. lavere i 2020 ved valg af selvbudgettering. Som det ser ud nu, vil der blive efterreguleret positivt med 4,8 mio. kr. i 2023. **Ved valg statsgarantien for 2020 vil det samlede nettoprovenu ift. udskrivningsgrundlaget for Ishøj Kommune samlet set give ca. 2,2 mio. kr. mere i provenu end tilsvarende ved valg af selvbudgettering.**

Med udgangspunkt i ovenstående argumenter anbefaler Center for Borger, Økonomi og IT at der vælges det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, frem for selvbudgettering for budgetåret 2020

Et "historisk" tilbageblik 2015-2017

Befolkningstallet i Ishøj Kommune steg meget i perioden 2012-2017, hvorefter der var en afdæmpet stigning i 2018 og et lille fald i første halvår af 2019. Ministeriet har i sin udmelding om statsgaranti således undervurderet befolkningsudviklingen i Ishøj frem til 2017. Derimod er folketallene blevet overvurderet i 2018 og 2019.

Tabel 2. Skøn og det faktiske betalingskommunefolketal

	2016	2017	2018	2019
Faktiske folketal pr. 1. januar	22.358	22.719	22.988	22.946
Faktiske folketal betalingskommune	22.454	22.814	23.094	23.056
Ministeriets skøn for betalingskommunefolketal	22.383	22.779	23.223	23.466
Forskel mellem skøn og det faktiske betalingskommunefolketal	-71	-35	129	410

Kilde: Danmarks Statistik og KL's tilskudsmodel

Nedenstående tabel viser **de seneste 3 opgjorte år** ift. valg mellem statsgaranti og selvbudgettering. Ishøj Kommune vundet på valg af statsgarantien i 2015 og 2016, hvorimod der ville have været en gevinst på 3,7 mio. kr. ved valg af selvbudgettering i 2017.

Tabel 3. Statsgaranti vs. selvbudgettering 2015 – 2017

		2015	2016	2017
Indkomstskatteprovenu	Budgetteret (statsgaranti)	757.596	772.167	793.156
	Endeligt opgjort	754.552	782.670	809.453
	Forskel	-3.044	10.503	16.297
Efterregulering (3 år efter; dvs. 2017 efterreguleres i 2020)		368	-16.652	-12.626
Resultat i alt		-2.676	-6.149	3.671

Kilde: KL's tilskudsmodel

Foreløbige data i KL's Tilskudsmodel viser, at Ishøj Kommune har haft fordel af at vælge statsgarantien i 2018 og 2019. Det skyldes, at ministeriet har overvurderet folketallene i 2019.

Det må betragtes som et enkeltstående tilfælde, at Ishøj Kommune kunne have vundet på at selvbudgettere i 2017 efter en lang årrække med store stigninger i folketallet, der derefter er stagneret.